

بررسی ریزافزایی گل محمدی

جبارزاده، زهره و مرتضی خوشخوی

دانشجوی کارشناسی ارشد و استناد بخش علوم باغبانی دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز

گل محمدی (*Rosa damascena* Mill.) از دیرینه‌ترین گیاهان این مرز و بوم بوده که رویشگاه آغازین آن را از سرزمین ایران دانسته‌اند. در بیشتر پهنه‌های کوهستانی سرزمین ایران انواع گوناگون گل محمدی به صورت خودرو مشاهده می‌شود و گستره کوهستانی ایران آمادگی خوبی برای کاشت و گسترش این گیاه را دارا می‌باشد. فرآورده‌های گل محمدی شامل گلاب، اسانس و گلبرگ خشک شده می‌باشد که در صنایع دارویی، غذایی، عطرسازی و فرآورده‌های بهداشتی آرایشی کاربرد دارد.

یکی از مهمترین مشکلاتی که در امر گسترش صادرات فرآورده‌های این گیاه وجود دارد یکسان و استاندارد نبودن اسانس‌های تهیه شده است. برای حل این مشکل، کشت بافت مفیدتر از سایر روش‌های افزایش غیر جنسی است. پژوهش‌هایی برای بررسی ریزافزایی گل محمدی انجام شد. ریزنمونه‌های تک گره در شرایط گندزدایی شده روی محیط کشت موراشیگی و اسکو (MS) که به آن غلظت‌های مختلفی از بنزیل آدنین (BA) و یا کینتین (Kin) به تنهایی یا در ترکیب با یکدیگر همراه با غلظت‌های متفاوتی از ایندول بوتیریک اسید (IBA) افزوده شده بود، کشت شدند. ترکیب‌های ۲/۵-۲ میلی‌گرم در لیتر BA به همراه ۰/۱ میلی‌گرم در لیتر IBA مناسب‌ترین تیمار تنظیم کننده‌های رشد برای تولید شاخساره بودند. شاخساره‌های تولید شده در کشت درون شیشه‌ای ۴ بار با فاصله ۴ هفته روی محیط کشت مناسب زیر کشت شدند. تیمارهای دیگر نظیر افقی، عمودی، مورب و واژگون قرار دادن ریزنمونه‌های و نیز زخم زنی تک گره‌ها انجام شد ولی نتایج آنها تفاوت معنی‌داری در میزان پرآوری نشان نداد. آزمایش‌هایی نیز روی ریشه‌زایی درون شیشه‌ای گل محمدی با غلظت‌های مختلف IAA و IBA و NAA انجام گردید ولی ریشه‌زای مطلوب حاصل نشد. به همین دلیل این پژوهش روی بررسی ریشه‌زایی و سپس سازگاری این یک گیاه ادامه دارد.